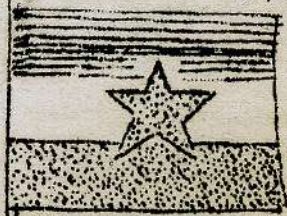

SMRT FAŠIZMU - SVOBODO NARODU!

DAHIAVSKI POROČEVALEC

GLASILO JUGOSL. NAROD. ODBORA V DACHAU.

Dachau, dne 5. maja 1945

Štev. 4

TRST - NAŠE IZHODIŠČE V SVET

V dneh, ko je jugoslovanska vojska zasedla Trst in njegovo veliko пристanišče z ostalimi napravami, nam kličejo v spomin vse, kar je bilo svoj čas tolikokrat od mirovniških konferenc v letu 1919. do danes povedanega o pomembnosti tržaškega mesta za Slovenijo in Jugoslavijo. In ko danes že zopet hoče grabežljivi sosed na zapadu mešati po tržaškem vprašanju, je nujno, da ponovno naglasimo: Trst s svojim pristaniščem in industrijo tvori nedeljivo celoto s svojim zaledjem, ožjim in širšim, in ima samo kot del Jugoslavije možnost pravičnega izpolnjevanja nalog, ki mu kot trgovskemu in pomorskemu vporiju pripadajo. Kot italijansko ali mednarodno pristanišče ne bi mogel igrati nikdar one vloge, ki mu je bila sojena, ko so stari Grki napravili na sedanjem tržaškem ozemlju prvo majhno trgovsko naselbino.

Trst je življenjskega pomena za Slovenijo. On predstavlja naravni izhod našega gospodarskega udejstvovanja na morje, saj vodijo najvažnejša pota iz vseh pokrajin Slovenije kot del mednarodnih cest in železnic v kotiček na Jadranu. Ni važno, komu je Trst pripadal v teku stoletij, temveč važno je, kdo se ga je v tem času posluževal. Slovenija kot najožje ozadje je imela s svojim nekdanjim skromnim gospodarstvom sicer najbolj živahne, četudi po količini in kakovosti mnogo manjše vezi. Toda ona sama je bila le del imperija Habsburgovcev. Z uvrstitvijo v Jugoslavijo se je to popolnoma spremenilo, ker se je tržaško ozadje ogromno razširilo na vzhod in severovzhod. Že razpad Avstrije bi bil moral prineseti Trstu mnogo bolj sijajno bodočnost, kakor je bil, potem deležen vsled priključitve k Italiji, ki ji ni ti zemljepisno, še manj gospodarsko pripada, saj leži popolnoma ob strani najbolj gospodarsko razvitega italijanskega ozemlja. In ali je danes kaj drugače? Toda Italija se boji Trsta kot konkurenčnega pristanišča, ona se boji za svoje luke. To dejstvo samo poudarja pomen Trsta za nas, za naš izvoz in uvoz.

Ko je sovjetska vojska zavojevala Galicijo z njenimi petrolejskimi vrelci in ostalim gospodarstvom, ko se bodo vse države severovzhodne in severno od Trsta uvrstile v enotno gospodarsko področje, si moramo predočiti dejstvo, da je transport iz Galicije, Ogrske, Avstrije in Češkoslovaške mnogokje bližje in manj težaven do Trsta kakor nekam na sever, morda v Gdansk ali Hamburg. Tudi širokega ozadja torej Trstu ne manjka!

Ko ugotavljamo vsa ta dejstva, lahko samo zaključimo, da je vloga Trsta bila določena - ako naj to mesto uspeva - po njegovem zemljepisnem, narodnostnem in gospodarskopolitičnem položaju. In ta nahaja svojo rešitev samo v širokem objemu nove Jugoslavije. - To smo te dni poudarili na najudarnejši način - naša vojska je šla in nam je osvojila Trst ter ga nikdar več ne bo dala iz svojih rok. - Tacitus.

Francoska zbornica je sklenila, povabiti v Pariz določeno število pripornikov iz Buchenwalda, da na zapisnik povedo svoje doživljaje v enem največjih nemških koncentracijskih taborišč. Priporniki bodo iz vseh narodnosti, ki so bile zastopane v Buchenwaldu.

PO JUGOSLOVANSKI ZASEDBI TRSTA

Subašić in Žujić pri Polotovu - Prodiranje na široki fronti preko Une - Domobranci in Nemci beže iz Ljubljane

Beograd, 5. maja - Načelnik generalnega štaba jugoslovanske vojske general **S e r t i ć** je po radiu podal izjavo, v kateri v imenu jugoslovanske vlade protestira proti vkorakanju novozelandskih čet v Trst.

San Francisco, 5. maja - Včeraj je v San Franciscu zastopnik sovjetske zveze pri mednarodni mirovni konferenci komisar **Polotov** sprejel zastopnika Jugoslavije **Subašića** in **Žujića**. Pogovor je trajal nad eno uro.

Moskva, 5. maja - Vest o italijanskih intrigah glede pripadnosti Trsta Jugoslaviji je vzbudila v tukajšnjih odločujočih krogih veliko pozornost. Moskovski radio je pri tej priliki v številnih oddajah in v raznih jezikih ostro obsodil imperialistični postopek Italije. Govorniki so naglašali pomen Trsta za Jugoslavijo, omenjali barbaski način požiga Narodnega doma 13. julija 1920., nečloveški postopek fašistov z jugoslovanskim življenjem ves čas njihovega režima in zlasti podčrtali velike žrtve, ki jih je prebivalstvo Trsta doprineslo. Sedanje seganje Italijanov po Trstu, Trziču in Gorici je samo znak, da še vedno niso spremenili svojih imperialističnih teženj. Tak način seganja po drugi zemlji se mora na vsak način preprečiti, saj je čas, da preneha sleherni imperialistični način reševanja pripadnosti poedinih dežel.

London, 5. maja - Londonski konservativni dnevnik "Times" objavlja v zvezi s poročilom, da so Titove čete očistile Istro in zasedle Trst, članek **Johna Moodyja**, ki pravi, da mora Trst po vojni postati pristanišče mednarodnega pomena in da je ta luka potrebna Jugoslaviji in vsemu jugovzhodu Evrope.

London, 5. maja - "Daily Herald" je včeraj objavil članek, v katerem trdi, da se je pri Trstu na nemški strani bojevalo okoli 30 - 50 tisoč četnikov (od kod je prišla ta armada, člankar ne pove. op.ur.) pod poveljstvom samega generala **Mihajlovića** in okoli 5000 SS. Člankar trdi dalje, da se četniki in SSovci partizanom niso hoteli predati, pač pa so se predali novozelandskim četam.

Beograd, 5. maja - V svojem dnevnem povelju navaja maršal **Tito** izgube nemške vojske v Trstu. Ujetih je bilo 12.000 nemških vojakov, med njimi 35 višjih oficirjev in pa 20 ladij. Dalje pravi, da so jugoslovanske čete na široki fronti prišle preko Une in osvobodile v zapadnem in severozapadnem delu Jugoslavije več mest, med temi **Jasenovac**, **Kraljevac**, **Veliki Kostanjevac**, **Veliko Prokuplje**, **Banovo Jarugo** in **Koprivnico**.

Crnomelj, 4. maja - Domobranci in nemške posadke beže v smeri proti Gorenjski. Vlaki sploh ne vozijo in na ljubljanskem kolodvoru opazimo le 2 - 3 lokomotive, ki niso v pogonu. Pripornike, ki so jih domobranci vrgli v velikem številu v ječo, transportirajo na Jezersko, da kopljejo jarke.

Crnomelj, 4. maja - Ljubljana je praznovala prvomajski praznik prav tako z velikim navdušenjem kakor vsa ostala osvobojena jugoslovanska mesta. Čeprav ni mogla manifestirati prvega maja javno kakor osvobojeni kraji, je vendar prebivalstvo tiho manifestiralo za **Tita**, za jugoslovansko osvobodilno vojsko in bratsko Rdečo armado. 90% ljubljanskega prebivalstva je s partizani.

Beograd, 5. maja - Vlada maršala **Tita** je priznala **albansko** vlado.

Beograd, 5. maja - Jugoslovanska vlada je sklenila zahtevati od zaveznikov izročitev nemškega feldmaršala **v. Feista**, ki je bil zadnji poveljnik zasedbenih čet po jugoslovanskih pokrajinah. Proslavil se je z raznimi grozodejstvi, zato je povsem na mestu, da za svoja dejanja tudi odgovarja narodu, ki ga je toliko časa mučil. Feista je pri svojem pohodu skozi Bavarsko ujela VII. ameriška armada.

--- --

POLOŽAJ NA ČESKOSLOVAŠKEM

Košice, 5. maja - Po kapitulaciji nemških armad na zapadnem in južnem vojnem področju, s čimer je izločeno iz boja okrog 3 milijonov nemških vojakov, se je polotil izolirane nemške vojske in Nemcev na Čekoslovaškem paničen strah. Protektor **Frank** poziva neprestano Čehe, naj ohranijo mir in red, medtem ko čekoslovaška vlada svari vse Čehe pred posledicami, ki bi zadele vse izdajalce in oportuniste, ki v teh trenutkih, ko je Hitlerjeva Nemčija na tleh, še vedno podpirajo Frankov in Hachov režim in celo sodelujejo z njim. Vsi izdajalci bodo najstrožje kaznovani. Čekoslovaška vlada poziva česki narod na odpor in pasivno rezistenco.

Bratislava, 5. maja - Slovaški partizani so ujeli komandanta nemške 16. oklepne divizije, generala **Müllerja** in ga izročili poveljniku Rdeče vojske.

Berlin, 5. maja - Razdejanja nemškega glavnega mesta vzbujajo splošno pozornost. Na vseh ulicah, posebno v središču mesta ležijo vsepovsod prevrnjeni in preluknjani nemški tanki, tramvajski vozovi, topovi in vseh vrst vozila. Podzemeljska železnica se je na nekaterih mestih vdrla in razdejanja še povečala. Po cesti "Unter den Linden" je prehod mogoč samo v omejenem obsegu, ker je polna barikad. Popolnoma je pogorelo poslopje Göringovega "Luftwaffenministerium" in ista usoda je doletela tudi "Tiergarten". Večina hiš sploh ni več sposobna za bivanje, tako veliko razdejanje so napravila številna bombardiranja po zaveznikih iz zraka in ruski artileriji. Berlinsko prebivalstvo, v kolikor ni zaposleno pri odvažalnih in gasilnih delih, si z grozo v srcu ogleduje podrtije ogromnih palač, ki so še pred nekaj tedni pomenile veličino Nemčije in njenega fašističnega režima. Razen tega pa tudi s težavo prenaša vedno večji glad, ki je nastal zaradi pomanjkanja živil. Ruska vojna uprava se je zategadelj odločila, da postavi na vseh javnih trgih ogromno kuhinje in pekarije, da prepreči nadaljnje pomanjkanje živilstva. V teh ustanovah je zaposlenih že na tisoce berlinskih kuharjev, pekov in drugih obrtnikov. Ureja se tudi civilna uprava berlinskih okrajev; imenovani so bili že nekateri okrajni načelniki. - Vojnih ujetnikov je dosedaj v Berlinu že nad 145.000.

DNEVNO POVELJE

vrhovnega poveljnika marseala Stalina z dne 1.5.1945

V tem letu obhajajo narodi naše domovine dan prvega maja v znamenju zmagovitega zaključka velike domovinske vojne. Težki časi, ko je Rdeča vojska odbijala sovražne naskoke pri Moskvi in Leningradu, pri Groznom in Stalingradu, spadajo v preteklost in se nikoli več ne povrnejo. Zdaj bijejo naši zmagoviti borci sovražnika v sredini Nemčije, daleč za Berlinom. V kratkem času so bile osvobojene Poljska, Ogrska in velik del Českoslovaške, Avstrija, poleg tega je Rdeča vojska zavzela Vzhodno Prusijo - gnezdo nemškega imperializma in razvila nad Berlinom zastavo zmage. Pri tem so Nemci izgubili v 3 do 4 mesecih več kakor 800.000 vojakov in častnikov na ujetnikih in približno milijon padlih. V istem času so enote Rdeče Vojske zaplenile skoraj 6000 sovražnih letal, skoraj 12.000 oklepnikov in oklepnih topov, več kakor 26.000 poljskih topov in ogromne množine orožja in streljiva. Treba je poudariti, da so v teh bojih z rami ob rami z Rdečo Armado zmagovito napadale skupnega sovražnika poljske, jugoslovanske, českoslovaške, bolgarske in romunske divizije.

Zaradi uničujočih udarcev Rdeče Vojske so na drugih frontah celi predeli ostali brez kritja, kar je omogočilo armadam naših zaveznikov razvitje uspešne ofenzive na zapadu. Pri tem je uspelo z istočasnimi udarci z zapada in vzhoda raztrgati nemške vojske na dva dela in združiti naše vojske v eno skupno fronto. Ni dvoma, da pomeni ta okolnost konec Hitlerjeve Nemčije. Lažniva fašistična propaganda strahuje nemško prebivalstvo z nesmiselnimi bajkami, da hočejo armade združenih narodov uničiti nemško ljudstvo. Uničenje nemškega ljudstva ne spada k nalogam združenih narodov. Združeni narodi bodo uničili fašizem, in nemški militarizem, težko kaznovali vojne zločince in prisilili Nemce, da popravijo škodo, ki so jo prizadejali drugim narodom. Združeni narodi ne bodo naredili nič zalega mirnemu prebivalstvu, če se bo pokorilo zahtevam vojaških oblasti.

Sijajne zmage so pokazale silno moč Rdeče Vojske in njene visoke vojne sposobnosti. V teku vojne je naša domovina ustvarila prvo vrstno Rdečo Armado, ki je sposobna braniti socialistične pridobitve našega ljudstva in zagotoviti državne interese Sovjetske zveze. Vkljub stirim letom vojne ogromnega obsega, ki zahtevajo velikansko potrošnjo, je naše socialistično gospodarstvo v naraščanju, medtem

Dusan Lalević:

REPORTAŽA O KREMATORIJU

Sa uzbudjenjem i osećajem pijeteta krenuh putem ka krematorijumu, utabanim putem smrti, kojim su prošle legije naših namučenih drugova na svoj poslednji put. A kada stigoh na vratnice betonskog zida što okružava i krije krematorijum, gasnu komoru, strelište i vešala - zadrhtah kao prut. Svestan, da se nalazim na pragu nečega jezivog, nečega neshvatljivog, nečega potresnog - zastadoh da se priblerem, da bih ušao čvrst i staložen u završno odeljenje dahavske fabrike uništenja ljudi. Fabrike, što je na glavnoj logorskoj kapiji gutala oči i decu, otrgnute od domaćeg ognjišta, i po lančanom sistemu uništenja vozila ih kao namučene kosture u krematorisko odeljenje, koje će ih pretvoriti u pramen dima i šaku pepela. Osećam da je vazduh, što ga ogradjuju betonske kulise pun neke groze što se uvlači u kosti i nerve čoveka. Jer eno očeličeni vojnici pobedonosne američke vojske izlaze uzbudjeni, bleđi i potreseni velikom ljudskom tragedijom što se odigrata na zloglasnoj pozornici Dachaua. Stotine fotograf-

skih aparata snimaju najsravnije i najstrašnije dokumente ljudskoga roda.

Uputih se prena niskoj i dugoj zgradi krematorijuma sa tvrdom voljom da moje oko bude foto-objektiv i da beležim sve što vidim. Kad se približih ulazu, težak zadah raspadanja, smrti i izgorelih kosti napunili pljuča. I kao u nekom teškom snu upadoh u prostoriju sa pećima. Okrenuh se oko sebe da dobijem opšti utisak. A utisak je bio jeziv, čak i za nas što smo na lagerskoj pozornici svakodnevno gledali čuda i strahote. Kroz otvorena vrata jednog odeljenja, na levo, behu naslagani ljudski leševi skoro do plafona. Uputih se tamo. Udjoh u prostor širok svega jedan metar, gde je betonski patos bio prazan od leševa. A u visini moje glave teže nabacani i isprepleteni ljudski leševi i ispunjavaju sobu grozotom i vazduhom raspadanja. Oči mi se zamagliše. Ruka sa olovkom mi zadrhta. Srce mi zadrhta. Okrenuh se zbunjen oko sebe kao da tražim neke pomoći, jer utisak je bio jači od mene. Osećaji se igraju sa mnom kao uzburkani valovi sa razbijenom ladjom. Kroz prozor neprestano škljocaju fotoaparati.

ko se vrednote, ki so jih nemški razbojnik opleni in uničil, uspešno obnavljajo. To je rezultat junaških naporov delavcev, kolhoznikov, sovjetskega razumništva, žena in mladine naše dežele, ki jo navdihuje in vodi velika boljševiska stranka.

Svetovna vojna, ki jo je sprožil nemški imperializem, gre h koncu. Zlom Hitlerjeve Nemčije je neposredno pred nami. Ranjena fašistovska zver leži v zadnjih izdihljajih. To je poslednji naskok na njegov brlog. Dajte v teh končnih bojih vzglede vaše zmogljivosti in poguma! Bijte sovražnika, kar se da, razbijte njegovo obrambo, preganjajte in obkoljujte nemške zavojevalce, ne dajte jim oddiha, dokler ne preneha njihov odpor! Vi, ki ste onstran meje domovine, bodite čuječni! Kakor doslej, imejte v čislh čast in dostojanstvo sovjetskega vojak! Delavci Sovjetske zveze! Pomnožite z neumorno pridnostjo vsestransko pomoč za fronto in povečajte na ta način še bolj moč naše sovjetske države! Naj živi naša mogočna sovjetska domovina! Naj živi veliko sovjetsko ljudstvo-ljudstvo zmage! Naj živi zmagovita Rdeča Armada in vojna mornarica! Večna slava Junakom, ki so padli v boju za svobodo in neodvisnost naše domovine! Naprej do končnega zloma Hitlerjeve Nemčije! - Vrhovni poveljnik, maršal Sovjetske zveze Jožef S t a l i n

--- --

DELO ZA NAS POVRATEK DOMOV

Obisk majorja Goormagtigha v prostorih našega odbora - Partizani in makiji se vrnejo med prvimi v domovino.

Včeraj popoldne nas je obiskal major P. Goormagtigh, ki v štabu VII. ameriške armade vodi referat o repatriaciji vojnih ujetnikov in političnih internirancev. Našemu odboru je prinesel vprašalne pole ter obrazložil, kako naj se izpolnjevanje v podobnem izvrši. Ugledni ameriški predstavnik je bil v razgovoru z našimi funkcionarji prav ljubeznjiv in je kazal odkrite simpatije posebej za nas Jugoslovane. Povedal nam je med drugim, da nas v doglednem času obišče tudi jugoslovanski oficir kot zastopnik vojnega atašea pri jugoslovanskem poslanstvu v Londonu, ki bo brez dvoma po svojih močeh pospešil naš povratek domov.

- V taborišču sem naletel na pestro množico narodnosti, je rekel major Goormagtigh, ki so zastopane med vami po različnih, majhnih in velikih skupinah. V svojem ukrepanju bom imel za vse enako merilo in ne bom delal razlike. Samo po sebi pa se razume, da bodo priprave za majhne skupine, kakoršno tvorijo n. pr. Luksemburžani s svojimi 200 priporniki, lahko hitreje končane in zato pridejo tudi prej na vrsto. Luksemburžani so dejansko že pripravljeni na odhod, zadržuje jih samo še karantena. Vsaka narodnost pa bo, kakor je razvidno doslej, morala sama poskrbeti za potovanje. Kakor politični interniranci, bodo izpuščeni tudi kriminalci, ki so kazni že odsedeli in ki niso v taborišču zagrešili ničesar, da bi jih bilo treba zadrževati. To vprašanje bodo morali pač urediti s predstavništvii svojih narodnosti v taborišču.

V svojih nadaljnjih izvajanjih nam je major sporočil, da med raznimi vrstami pripornikov odidejo parašutisti prvi domov. Med nami se nahaja nekaj belgijskih padalcev. Vprašanje istovestnosti in eventualne krivde je najenostavnejše pač pri vojnih ujetnikih, zato bodo ti med prvimi izpuščeni. Isto velja za partizane, makije in vse, ki so se z orožjem borili proti Nemcem. Mnogo pa zavisi tudi od prizadetih vlad, kdaj in kako bo povratek omogočen. Major Goormagtigh bo ostal tukaj, dokler ne bo zadnji jetnik osvobojen, in bo našim predstavnikom zmerom na razpolago. Te dni bo sprejel tudi našo vojaško delegacijo.

Dole na betonu leži jedna razbijena vaza sa cvetom. Ot-kidoh dva crvenkasta cveta i položih na krvava rebra jed-nog mrtvaca, čije me zaledjene oči gledahu pravo v zenice. Skidoh kapu. Usne presaptaše: "Slava mučenicima", oči se o-boriše tamo na beton poprskan krvlju. Za to vreme nemog odanoga poštivanja mučeničkim drugovima, osetih da me omamljuje teška atmosfera sobe i izadjah na vazduh da se priberem. Okolo su smreke tajanstveno čutale, nekako kao da su bolesne. Iglice su im nekako naježene. Nije ni ču-do. I moja duša je eto bolesna od jednog kratkog utiska. Kosa mi je naježena od jednog pogleda. Stare smreke voć više od decenije gledaju strahote. I čute. I moraju da asimiliraju vazduh zasićen dimom izgorelih ljudi.

Povratih se u sobu groze sa grčevito stisnutom o-lovkom i grčevito stisnutim srcem. Osećaj dužnosti sa-vesne reportaže mora da me nadjača. Jer moje oči gleda-ju i za druge. I uletoh unutra sa odlukom da sve vidim. I zarih pogled u gomilu da iz nje bolje osmotrim leševe

što su na površini. Svaki je leš imao nešto zajedničko sa svima i opet nešto posebno, nešto individualno. Svi leševi su sasušeni do neshvatljivosti. Tanki udo-vi su sablasno strčali na sve strano. Svi leševi su bili uprljani uličnim blatom pri uobičajenom izbaca-nju iz baraka na zemlju. Svi leševi su imali otvorene oči u kojima je smrt zamrzla izražaj gladi. Svi leše-vi su imali otvorena usta, koje je smrt zamrzla kad su pri poslednjem izdisaju presaptala "hleba". Mnogi od njih su imali rane koje su razjedale meso. Mnogi su imali masnice plave i krvave od udarca kundakom prili-kom transporta. Poneki je imao i zlatne zube, jer u poslednje vreme nije ispravno funkcionisala mašina "novoga reda", te ih zločinačka klešta krvavih pljač-kaša imovine i života ljudi nisu povadile. Neki su imali tetoviranu kožu na grudima, koju nije ogulio nož hijuna kukastoga krsta da, kao ranije, uvezuje u njih knjige i prevlače sedala bicikla... (Nastaviće se)

London, 5. maja - Sve nemačke vojne snage u Severnoj Nemačkoj, Danskoj, Holandiji, na Holgolandu i na Frizijskim ostrvima predale su se jučer britanskim snagama. Time su u britansko ropstvo pale sve neprijateljske jedinice, koje su se nalazile na severnom i severozapadnom boku britanskih armija. Pregovori o predaji trajali su svega 17 minuta. Dokument o jednom od najvećih poraza svih vremena potpisan je na stolu pokrivenom vojničkim čebelima. Nemci su predstavljali admiral Friedeburg, komandant nemačke mornarice i drugi nemački oficiri. Ispred Eisenhowera kapitulaciju je potpisao general Montgomery. Tom prilikom američki vojskovođa objavio je proklamaciju trupama u kojoj se porod ostalog voli: "Nemačka vojska potučena je na kopnu, moru i u vazduhu. Samo glupost Nemaca ili njihovog zapovedništva mogu produžiti ovu borbu, u koju naši neprijatelji mogu očekivati samo poraz i žrtve." - Ovaj događaj dovodi u englesko ropstvo oko 600.000 nemačkih vojnika. Na zapadnom boku, Britanci su u toku poslednje nedelje zarobili drugo po miliona neprijateljskih vojnika i oficira. Iz izveštaja britanskog novinara Willmotta saznaje se naknadno da su Nemci ponudili predaju u četvrtak pred veče. U pitanju su bile armije koje su se prema zapadu povlačile pred Rusima. Nemački predstavnici tražili su da se kapitulacija odnosi samo na britansko - nemačku liniju fronta, ne obuhvatajući zaledje prema Rusima. General Montgomery odgovorio je na to: "Predajte se Rusima". Zatim je nemačkim predstavnicima na karti pokazao koliko je dubok britanski prodor. Sudeći po svemu, nemački predstavnici sve do tog trenutka nisu bili svesni očajnosti svog položaja. Kad je video na karti u kakvom se čorsokaku nalaze njegove trupe, general Friedeburg briznuo je u plač. Sutra naveče, oko 18.30 potpisan je dokument o predaji. Njegove odredbe stupile su na snagu danas u 8 časova ujutro.

New York, 5. maja - IX. američkoj oklopnoj diviziji predale su se 2 nemačke divizije, IX. i X. U pitanju su neprijateljske snage rasporedjene u delu Mecklenburga, koji se još nije nalazio pod savezničkom okupacijom, a prostire se istočno od Magdeburga.

Kopenhagen, 5. maja - Vest o konačnom porazu i sramoti njihovih višegodišnjih tlačitelja ubrzo se raširila po celoj Danskoj. Zemlju je tako reći u tren zahvatio talas nezapačenog oduševljenja. U Kopenhagenu su se odigrali prizori radosti, kakvi nisu zabeleženi u analizama danske prestonice.

Poslednji džepovi otpora. - New York, 5. maja - Jedan od malobrojnih poslednjih džepova nemačkog otpora nalazi se u Austriji. Tu se vojsci generala Pattona juče bezuslovno predao Salzburg. Innsbruck je odbio kapitulaciju, ali je posle kraće borbe zauzet. Poslednje mesto koje su u tome sektoru posle savezničke trupe je Berchtesgaden, sedište Hitlerovog mnogo opisivanog tajanstvenog brdskog dvorca i skrovišta. Nadilazi kroz Austriju, američke trupe, koje su za nepunih nekoliko nedelja zauzele Bavarsku, juče su prošle Brenner i susrele se sa V. armijom, koja se kretala uz gornji Adigio. Od Linza su Amerikanci udaljeni svega još 7 km. Njihovo spajanje sa ruskim trupama izgleda neodložno.

London, 5. maja - Vojska generala Pattona zarobila je u toku poslednjih nekoliko dana 7 nemačkih maršala. Između ostalih je zarobljen i maršal von Kleist.

Kopenhagen, 5. maja - Služeći se svim tipovima pomorskih prevoznih sredstava, nemački vojnici i oficiri u bezglavom begstvu pokušavaju da stignu do Norveške. Oni su predmet budne pažnje britanskog vazduhoplovstva. Na putu izmedju Danske i Norveške juče je potopljeno svega 22 broda a teško oštećeno 187 brodova.

Kodanj, 5. maja - Pet let okupacije Danske je včeraj minilo. Po predaji severne nemačke armade je zapustila nemaška vlada Kodanj in verjetno odletela v zadnje pribožališče, Oslo na Norveškem. Isto je storil tudi von Dönitz. Danski kraljevski dvor se je vrnil v glavno mesto, ki naglo dobiva običajno lice, saj mu je vojna vihra popolnoma prizanesla. - Nemci so Dancom sprva zelo prizanašali in so hoteli iz Danske napraviti vzoren protektorat. Toda sčasoma so se naveličali spričo pasivnega odpora prebivalstva in so uvedli prav iste načine "vladanja", ki nam je poznano.

London, 5. maja - Pot VII. ameriške armade. Armada, ki je osvobodila po svojih edinicah tudi nas, dachausko pripornike, ima za seboj prav pestro zgodovino. Izkrcala se je pred 8 meseci na južnofrancoski obali v bližini Nica, zavzela najprej tankajšne nemške obrambne pozicije, nakar je podila umikajočo se armado gen. polk. Blaschkovitza po dolini reke Rhone mimo Lyona v vzhodno Francijo ter odtod prodrla skozi burgundska vrata. Potem je bila premoščena na srednji odsek zapadne fronte, kjer je lanski božič odbila zadnje nemško ofenzivo. Njena pot se je potem nadaljevala po prokoračenju Rena na področje Frankfurta ob Leni na Würzburg in Nürnberg, dalje na Augsburg, Ingolstadt, Dachau in pa München, odkoder je končno prodrla v osrčje Alp, zavzela Innsbruck in prokoračila Brenner, da se v južni Tirolski združi s V. ameriško armado, prispelo od juga do Bolzana. Pot, ki so jo napravili oddelki VII. armade znaša preko 1500 km.

Innsbruck, 5. maja - Zasedba našega mesta se je izvršila izredno dramatično. Odtem, ko so se ameriške čete bližale mestu in so komandanti nemške redne vojske sklenili predajo, je vodstvo SS odredilo najskrajnejšo obrambo mesta. Boji so se pričeli na mestnem obrobju in so trajali ves dan. Udeležovali so se jih samo SSovci, dočim je poveljnik vojske poslal k Amerikancom parlamentarje zaradi predaje mesta. Drugi dan bojov, ko so oddelki VII. ameriške armade pritisnili močnejše in so se morali SS-oddelki umakniti oziroma so zbežali na vse strani, so prispeli ameriški oddelki v mesto, kjer so med boji tirolski pripadniki "Streleške zveze" že odstavili vse nacistične in vzeli upravo mesta v svoje roke. Sprejem ameriških čet je bil nad vse svečan.

Milan, 5. maja - Pogrebna slovesnost je včeraj pokazala na kateri strani je Milan. Pokop padlih partizanov se je izvršil v izredno velikem slogu in ob udeležbi stotisočev Milancev. V slovo padlim junakom je govoril vođa italijanskih partizanov R. C a d o r n a, ki ga je vlada imenovala za načelnika štaba vse oborožene sile Italije.

New York, 5. maja - Ameriške čete so danes zasedle glavno mesto filipinskega otoka Mindanao - D a n a u. Zasedba filipinskega otočja se tako postopoma bliža svojemu zaključku, kar bo znatno pospešilo zaključne operacije ameriške vojske proti matičnem ozemlju Japonske in s tem njen poraz.

Calcutta, 5. maja - Po zasodbi Rangoona so anglo-indijske čete dosegle veliko prometno križišče P o r m.

San Francisco, 5. maja - Po plenarni seji konference so se sestali zunanji ministri štirih velisil A n g l i j e, N i l a j s k e, S o v j e t s k e z i v o z o i n Z o d i n j e n i h d r ž a v, da preučijo nad 80 dodatnih predlogov, ki so jih stavili delegati raznih držav h sklepom svoječasne konference v Dumbarton Oaks.

Pariz, 5. maja - Medzavezniška preiskovalna komisija za ugotovitev nemških zločinov nad posameznimi evropskimi narodi je pripravila že 7 knjig, ki vsebujejo sezname raznih nemških poveljnikov, SS-voditeljev, policajev in drugih oseb, ki so zagrenile življenje ogromnemu številu državljanov po mestih in manjših naseljih na vseh koncih Evrope.

Sofija, 5. maja - Prestolnica Bolgarije je z velikim navdušenjem in ob ogromni udeležbi vseh slojev prebivalstva proslavila padeč Berlina. Na velikanskem shodu je govoril general Damjan V e l č e v. - Tudi po ostalih večjih bolgarskih mestih so proslave padca Berlina nad vse sijajno uspele.

München, 5. maja - Kardinal Faulhaber je po tukajšnjem radiu naglasil konec nacionalno-socialističnega fašizma v Nemčiji. Hkrati je poudaril potrebo po popolni prousmeritvi mladinske vzgoje v državi.

IZ NAŠEGA TABORIŠČA

Uskrs i Djurdjev dan. - Naša pravoslavna braća Srbi proslavljaju sutra dva velika praznika: Uskrs i Djurdjev dan. Nije potrebno ni isticati da u potpunosti delimo osećanja, koja će sutra ispunjavati njihova srca. Prirodno je ako radost što ova dva velika dana slave oslobođeni od zločinačkog jarma bude pomešana sa gorčinom što provode ih daleko od rodne grude, svojih ognjišta i svojih milih i bez mogućnosti da ih svetkuju po starim i poštovanim običajima. Njihova braća Hrvati i Slovenci treba da im budu i podrška, i uteha u ovakvim trenucima, kad ljudi sa povišenom osetljivošću primaju i zlo, i dobro. Poznavajući dosadašnje odnose u logoru i između drugova raznih veroispovesti, mi ne sumnjamo da će se staro, oprobano drugarstvo i ovoga puta pokazati na visini našeg zajedničkog paćenstva u ovom tuđem i nemilom domu. - Hristos uskrose i srećan vam Djurdjev dan, dragi naši srpski drugovi!

Predavanje o Trstu in Primorju. - Jutri, v nedeljo ob 10. bo tov. Rudolf G o l o u h, novinar in znani organizator delavstva, pod okriljem našega Novinarskega odseka predaval o Trstu in Primorju. Zaradi pomanjkanja prostora bo predavanje na prostem, pred pralnico, v lovom kotu glavnega poslopja pred Zbornim trgov. Zaupniki, opozorite tovariši!

Uredništvo "Razsvita" - glasila Jugosl. antifasist. mladine javlja: V nedeljo 6. t. m. bo izšla 4. številka "Razsvita" v obširnejši izdaji kot nadaljevanje prejšnjih števil. Prvi dva sta izšli še pod nacistično okupacijo, tretja - izredna - pa za proslavo prvega maja. Glasilo bo obsegalo politične članke, sodobne pesmi in spomine iz borb.

Iz Mednarodnega komiteja. - Poveljnik taborišča je obvestil odbor, da so barake SS in lazareti nam na razpolago. V toku prihodnjih treh, štirih dni bodo vsi bolniki iz revirja preseljeni v te zgradbe. V onem tednu bo razselitev izvršena, tako da bo vsaka narodnost dobila svoj blok pod lastno upravo.

Obiski. - Včeraj popoldne nas je obiskala skupina sester ameriškega Rdečega križa, ki so prišle proučevati razmere v taborišču. - Khratu je naše uredništvo posetil šef propagande v upravi taborišča, tov. dr. Ali K u č i, ki je izrazil svoje zadovoljstvo nad našim listom in nam zagotovil vso svojo naklonjenost.

Med našo zadušnico za Jugoslovane jutri ob 14. v kapeli 26. bloka bo sodeloval slovenski pevski zbor pod vodstvom pevovodje tov. Hartmana in bo na koncu zapol "Vigred se povrne".

Poziv tovarišem godbenikom. - Vsi, ki bi radi sodelovali pri jugoslovanski pihalni godbi, naj se nemudoma javijo tov. Pogačniku na bloku "Messerschmidt" ali tov. Pjaku na bloku 4/3.

Svojo prvo plenarno sejo so imeli Čehi in Slovaki dne 4. t. m. katore glavna točka programa je bila odobritev dosedanjega delovanja češkoslovaškega Narodnega odbora in volitev funkcionarjev. Uvodoma je zapel česki zbor B. Smotanovo "Veno" nakar je za zadržanega predsednika MUDr. Františka B l a h o vodil sejo tov. Ladislav K o p r i v a, ki je v uvodnih besedah podčrtal predvsem zgodovinsko povezanost dob, ki jih preživljamo in poudaril našo dolžnost, boriti se za pravični družabni red. Zatem se je spomnil umrlih tovarišev v taborišču in izrekel globoko občuteno zahvalo in pozdrav zavezniškim armadam in njih predstaviteljem. Po referatu o dosedanjem delovanju, ki je bil odobren in po zelo razgibani in plodni razpravi so bili izvoljeni: predsednik MUDr. František B l a h a, namestnik Ladislav Kopriva, odborniki Josef Brym, Augustin Horvát, Kustav Kliment, Ján Kvetoň, Jundrich Liska, Rostislav Hajor, Josef Plojhar, Robert Toscani, Alois Ulman in Miloš Vitek. - Sestanek je bil zaključen s petjem narodne himne.

Dezinfekcija - Ovih dana vse specialisti ameriške vojske desinfekcijo odn. desinsekcijo na upravo ameriški način. Hiljade pritvorenika prolaze pored aparata i odlaze desinfekovani. Aparatura se sastoji iz jednog motora i 8 creva, na kraju kojih nalaze se štrcaljke. Depedikulacija se vrši na taj način, što se bela prasina štrca za vrat, u ruke, na prsa i u gaće. U jednom času moguće je desinfekovati oko 500 ljudi na svih osam štrcaljki. Specialisti garantuju da su vaši kao i jajca za par minuta mrtvi. Tako su pored zdravih blokova desinfekovani i neki od izoliranih blokova. Potrebno je skrenuti pažnju svima onima, koji još nisu bili na desinfekciji, da to odmah učine. To je u našem vlastitom interesu a od ispravno desinfekcije će da zavisi i trajanje naše karantone i ovisi naš odlazak kući, a do čega je, verujemo, svima nama mnogo stalo.

Prihodnja številka "Dahavškega Poročevalca" izide v ponedeljek ob 19.30.-